

Voorjaarsnota 2024

In deze voorjaarsnota gaan we, naast ontwikkelingen in het huidige begrotingsjaar, in op het financiële meerjarenperspectief van de Provincie Zeeland. Bovendien vindt de kaderstelling van de begroting 2025 en meerjarenperspectief 2026 - 2028 plaats in deze nota.

Inhoudsopgave

1. Hoofdpijnen en uitgangspunten	5
2. Voorstellen voor opgaven, uitvoeringsprogramma's en grote projecten	6
2.1 Inleiding	6
2.2 Woonplaats Zeeland (Fysieke leefomgeving)	6
2.3 Balans in landelijk gebied (Landelijk Gebied, Landbouw en Natuur)	7
2.4 Ondernemend Zeeland (Regionale Economie)	8
2.5 Mobiliteit op maat (Regionale Bereikbaarheid)	9
2.6 Iedereen telt! (Cultuur, Erfgoed, Leefbaarheid en Sport)	13
2.7 Energie op klimaat!	14
2.8 Grote projecten	14
2.9 Recapitulatie financiële voorstellen	15
3. Overige voorstellen en ontwikkelingen	17
3.1 Instandhouding infrastructuur	17
3.2 Vervanging en renovatieopgave (V&R)	17
3.3 Uitvoering wettelijke milieutaken	18
3.4 Ontwikkelingen provinciefonds	19
3.5 1 ^e ronde budgetbewaking 2024	21
3.6 Verdere financiële voorstellen	21
4. Financieel perspectief	24
4.1 Inleiding	24
4.2 Voorstellen investeringsagenda	24
4.3 Financieel meerjarenperspectief	25
4.4 Ontwikkeling algemene reserve en weerstandsratio	26
5. Kaderstelling begroting 2025	27
Bijlagen	28
Bijlage 1: Verloop reserve instandhouding infrastructuur	28
Bijlage 2: Effecten 1 ^e ronde budgetbewaking 2024	29

Inleiding

Kort na ons aantreden als college is het kabinet demissionair geworden. De landelijke verkiezingen van afgelopen november hebben, net als de verkiezingen van Provinciale Staten, opnieuw grote politieke verschuivingen laten zien. Op het moment van schrijven is de formatie nog in volle gang. Het ligt echter in de lijn der verwachtingen dat een nieuw kabinet koerswijzigingen zal inzetten ten opzichte van het huidige beleid. Naar verluidt ligt er een forse bezuinigingsopgave.

Voor zover er nu in het beleid van het demissionaire kabinet geen ruimte is voor onze gedachten over het goede samenhangende beleid voor Zeeland, is te voorzien dat die kansen wel komen. Wij zijn afhankelijk van het Rijk als het gaat om de financiering van de grote vraagstukken. Tegelijkertijd constateren we dat het Rijk ook inziet dat de aandacht te lang is uitgegaan naar alleen de economisch sterke gebieden. En dat er iets moet veranderen in de beleids- en investeringslogica van het Rijk. Dat gesprek, naar aanleiding van het rapport *Elke regio telt*, wordt door het ministerie van BZK zowel met regio's, zoals Zeeuws-Vlaanderen, als interdepartementaal gevoerd.

We zien dus openingen voor een andere manier van omgaan bij het Rijk met de regio's. Die moeten we gebruiken door een duidelijk beeld uit te dragen over hoe en in welke samenhang de grote vraagstukken in Zeeland opgelost moeten worden. In het coalitieakkoord zijn hiervoor duidelijke lijnen uitgezet, die we in de najaarsnota verder hebben uitgewerkt: hoe we aankijken tegen stikstof en, in het verlengde daarvan, hoe we in het algemeen omgaan met situaties waarin spanning kan ontstaan tussen onze doelen en de regels. Hoe we omgaan met ruimtelijke vraagstukken en hoe we onze inwoners meer centraal kunnen stellen. In de Omgevingsvisie, de verschillende uitvoeringsstrategieën en het Gebiedsprogramma hebben we een duidelijke inhoudelijke koers uitgezet. Die voeren we nu ook uit. Dat is waar we aan werken en ook onze inzet voor gesprekken met het Rijk.

Naast deze inhoudelijke lijnen hebben we in de najaarsnota ook aangegeven hoe we college willen zijn, mét Zeeland en vóór Zeeland. Dat we willen dat de mensen in Zeeland gaan horen, zien en ervaren dat we ons werk met hen en voor hen doen. Dat is een ambitieuze, maar noodzakelijke doelstelling. Dat vraagt iets van onszelf, als bestuurders, als het gaat om hoe we het gesprek met onze omgeving voeren. Dat vraagt ook iets van onze medewerkers, die in de praktijk vaak ons visitekaartje zijn. En dat vraagt ook iets van u, als Statenleden. In waar het debat over wordt gevoerd en hoe dat debat wordt gevoerd. En hoe we als college en Staten met elkaar omgaan. Op de heidag van 12 april hebben we daar met u een nuttig en constructief gesprek over gevoerd.

In deze voorjaarsnota doen wij voorstellen voor de grotere financiële vraagstukken die we bij de onderhandelingen al zagen, zoals het robuust maken van de RUD, de grote vervangingsvraagstukken op infrastructureel gebied en het Openbaar Vervoer. Samen met de gevolgen van de inflatie en benodigde indexering stelt ons dat op de korte termijn (van 2 á 3 jaar) voor een uitdaging. Hoe we die oplossen staat in hoofdstuk 4 van deze voorjaarsnota. Tegelijkertijd is dat een tijdelijke dip: op de langere termijn blijft onze financiële positie gezond.

1. Hoofdpijnen en uitgangspunten

In de najaarsnota 2023 hebben wij alleen de op dat moment noodzakelijke voorstellen aan u voorgelegd, met de kanttekening dat in deze voorjaarsnota een meer volledige doorvertaling wordt opgenomen. Dat had te maken met grote financiële vraagstukken waar op dat moment nog geen antwoord op mogelijk was, maar ook met vraagstukken vanuit de organisatie. In de afgelopen jaren is er een groei gerealiseerd, die past bij uitbreiding van taken en in lijn is met ontwikkelingen bij andere provincies. Tegelijkertijd kan die groei niet blijven doorgaan. We zien dat meer menskracht niet altijd de oplossing is – als de mensen al te vinden zijn. De arbeidsmarkt laat grote tekorten zien, met name op de grote landelijke vraagstukken. Dat stelt ons voor een dubbele uitdaging: zowel het vinden en intern opleiden van nieuw personeel ter vervanging van uitstroom en pensionering, maar ook het vasthouden van onze huidige medewerkers. Waar in het verleden met name de financiële ruimte beperkingen oplegde en capaciteit hooguit een financieel vraagstuk was, merken we dat de ruimte in menskracht ook, zo niet meer beperkingen oplegt.

We kiezen er daarom voor om tegenover intensivering op bepaalde onderdelen (zoals het voorbereiden van vervangingsinvesteringen en de voorbereiding van de Deltaweg) ook een vermindering van de inzet op andere dossiers te plaatsen. Zo zijn we kritisch op de ondersteuning van evenementen en verminderen we op termijn onze inzet op sociale media. Waar de aanpassingen significante gevolgen voor doelstellingen of financiële consequenties hebben, lichten we die ook toe in deze nota. We voorzien dat we in de toekomst vaker dergelijke afwegingen zullen moeten maken.

In het coalitie-akkoord hebben we accent gelegd op meer uitvoering, en op een andere manier van werken: nog nadrukkelijker vanuit de belangen van de inwoners van Zeeland. Beide aspecten vragen ook een doorvertaling in de structuur en de manier van werken van onze medewerkers. Dat wordt door de directie opgepakt via onder meer een organisatieontwikkeltraject, waarin flexibiliteit, uitvoering van het coalitieakkoord en andere manieren van werken centraal staan.

Rond de zomer van volgend jaar maken we in een midterm-review de balans op van de uitvoering van het coalitie-akkoord. Op dat moment zullen we ook bezien of dat akkoord op onderdelen bijstelling nodig heeft.

In de komende hoofdstukken lichten wij nader toe wat de hoofdpijnen van de uitvoeringsprogramma's zijn, welke bijstellingen we daarin aan u voorstellen, en wat dat betekent voor onze financiële positie en vooruitzichten. Kortom, hoe wij, samen met u, ook volgend jaar invulling willen geven aan onze inspanningen met Zeeland, voor Zeeland!

2. Voorstellen voor opgaven, uitvoeringsprogramma's en grote projecten

2.1 Inleiding

In de begroting beschrijven we integraal wat we in het betreffende jaar gaan doen. In voor- en najaarsnota's beschrijven we alleen de veranderingen in de begroting. Dus niet alles wat we doen komt in deze voorjaarsnota aan de orde. We beschrijven hierin de kaders voor de komende begroting 2025 en de wijzigingen ten opzichte van de begroting 2024 en de meerjarenbegroting.

We hebben twee belangrijke instrumenten, namelijk de budgettaire ruimte en de investeringsagenda. De budgettaire ruimte is de ruimte die in de meerjarenbegroting nog niet is ingevuld. De investeringsagenda (en de bijbehorende reserve) heeft betrekking op investeringen die al wel zijn voorgenomen, maar waarvoor we de middelen pas beschikbaar maken op het moment dat daadwerkelijke besteding aan de orde is. Daarmee winnen we financiële flexibiliteit.

Bij de voorstellen wordt vermeld of die betrekking hebben op de budgettaire ruimte of op de investeringsagenda. Aan het slot van hoofdstuk 2 en in hoofdstuk 4 zijn financiële recapitulaties opgenomen.

2.2 Woonplaats Zeeland (Fysieke leefomgeving)

Zeeland is een unieke regio om te wonen, te werken en te recreëren. Goed wonen en een mooie leefomgeving zorgen voor welzijn en geluk. Daarom is het belangrijk Zeeland veilig, economisch aantrekkelijk en ecologisch gezond te houden. Dat is de focus van dit programma.

We werken onder andere aan afspraken met het Rijk over nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen die van nationaal belang zijn en in Zeeland een plek kunnen hebben. Uitgangspunt zijn onze eigen ambities die benoemd zijn in de Omgevingsvisie. Zo werken we met alle partijen aan een nieuw afwegingskader voor de recreatie. Voor het werken in Zeeland is het van belang dat er niet alleen voldoende bedrijventerreinen zijn maar ook dat die duurzaam zijn en aansluiten op de toekomstige vraag.

We werken aan voldoende woningen en betaalbare woningen. Ook zijn we met gemeenten aan de slag om voldoende woningen voor bijzondere groepen te hebben, zoals de ouderen met een zorgbehoefte, de nieuwe Nederlanders en de arbeidsmigranten.

Omgevingswet en Omgevingsvisie

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. De ruimtelijke ontwikkelingen gaan snel. Daarom hebben we met uw Staten en partners in de regio afgesproken jaarlijks de Zeeuwse Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening te actualiseren. We kijken steeds hoe regelgeving ten dienste kan staan van de gewenste ontwikkelingen. Een onderdeel van de nieuwe werkwijze is het werken met omgevingstafels, waar we in overleg zijn met initiatiefnemers en gemeenten. Voor inhoudelijke en juridische ondersteuning van de aanpassing van de visie/verordening en de nieuwe werkwijze is structureel werkbudget nodig.

In 2024 en 2025 voeren we de aanbevelingen uit de evaluatie van de Zeeuwse Kustvisie uit. Onderdeel daarvan is de toets of gemeentelijke plannen in lijn zijn met de verordening en afspraken in de Kustvisie, met name op het gebied van verblijfsrecreatie. Dat vraagt extra werk-budget. Daar staat tegenover dat we zelf minder actief sturen op toeristische mobiliteit, vitale vakantieparken en waterrecreatie.

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Omgevingsbeleid	-90	-105	-80	-80	-80

Woningbouwimpuls

We blijven ons inzetten voor een toekomstbestendige woningvoorraad. Dit gebeurt door het stimuleren van verbeteringen in de bestaande woningvoorraad en de versnelling van de gewenste nieuwbouw. Er is momenteel € 1 miljoen per jaar beschikbaar voor investeringen in de woningvoorraad via de PIW-regeling. Omdat het aantal aanvragen afneemt stoppen we die regeling. De middelen houden we beschikbaar voor andere woningprogramma's. We stellen voor om daaraan in de periode 2025 t/m 2027 jaarlijks € 2 miljoen toe te voegen vanuit de investeringsagenda. In totaal is in deze jaren dan € 3 miljoen per jaar beschikbaar vanuit onze eigen middelen. Die benutten we voor twee reeds bestaande regelingen. Het betreft de Gebiedsgerichte aanpak wonen (GAW), waarin woningen en woonomgeving op moeilijke plaatsen integraal worden verbeterd en de regeling Hergebruik Leegstaande Panden (HELP). Die laatste regeling richt zich op hergebruik van leegstaande panden en benutting van inbreidingslocaties voor wonen.

2.3 Balans in landelijk gebied (Landelijk Gebied, Landbouw en Natuur)

In de najaarsnota werd de opgave Landelijk gebied en stikstof nog apart gepresenteerd. Nu het gebiedsprogramma is verschenen, stellen wij voor om de uitvoering onder te brengen bij het uitvoeringsprogramma Landelijk gebied, Landbouw en Natuur. Begrotingstechnisch zal dit vanaf de begroting 2025 geëffectueerd worden. De focus in dit programma ligt op het indienen van het Programma Natuur 2e fase en maatregelenpakketten binnen het NPLG. Beide rijksprogramma's zijn van grote betekenis voor de Zeeuwse opgaven in het landelijk gebied en de Zeeuwse N2000 gebieden. Als de ingediende maatregelen gehonoreerd worden betekent dat een impuls van vele miljoenen in de ontwikkeling van het Zeeuwse platteland en de natuur. Om daar op een goede manier uitvoering aan te geven zijn we op 2 april gestart met het program-mabureau uitvoering landelijk gebied.

In april werd de Unesco-status van Geopark verworven voor het Schelde Delta gebied. Hiermee wordt het unieke landschap in de delta door Unesco benadrukt. Het uitdragen van deze status zal de komende periode verder vorm krijgen. Tegelijkertijd moeten er ook keuzes worden gemaakt in wat we minder kunnen doen. Binnen het programma landelijk gebied, landbouw en natuur wordt voorgesteld de inzet op natuurbeleving te verminderen en de focus te leggen op het Geopark en het Nationaal Park Oosterschelde. Dat betekent dat op de andere activiteiten van natuurbeleving en branding minder aandacht zal worden gegeven.

2.4 Ondernemend Zeeland (Regionale Economie)

Het bedrijfsleven in Zeeland kent een grote diversiteit: van ZZP-ers en klein mkb tot aan grote multinationals. Ons economisch beleid richt zich op een goed imago als vestigingsgebied waar talent zich kan ontwikkelen, op stimulering van innovatie en op de transitie naar een duurzame economie. Daarom doen we in deze voorjaarsnota enkele voorstellen om gericht beleid te voeren en ondernemers te helpen.

Onze inzet op het vestigingsklimaat, via bouwen aan een beter imago en het aantrekken van talent, blijft onverkort overeind. Op innovatie, digitalisering en MKB-ondersteuning (waaronder ook specifiek familiebedrijven) verstevigen we onze aanpak en verhogen we onze investering, zie onderstaand voorstel.

Regiodeal North Sea Port District

In 2023 is de Regiodeal NSPD gesloten met het Rijk. De regiodeal richt zich op een gezonde en aantrekkelijke leefomgeving, het aantrekken van talent en de bereikbaarheid van voorzieningen. Meer concreet gaat het om een totaalpakket van investeringen in gezondheid, natuur, aantrekkelijke binnensteden en dorpskernen, innovatie, cultuur en openbaar vervoer.

Tegenover de Rijksbijdrage van staat een regionale bijdrage. In de Najaarsnota 2023 is een eerste tranche van € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld voor een programmabureau. We stellen nu voor om bijna € 2,5 miljoen uit de investeringsagenda beschikbaar te stellen voor de uitvoering van projecten op het gebied van cultuurinnovatie, versterken kwaliteit broedplaatsen, kenniswerf en visieontwikkeling.

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Regiodeal NSPD	-1.559	-288	-288	-288	

Trade en innovate

Trade and Innovate is een samenwerking tussen de Rijksoverheid en regionale ontwikkelingsmaatschappijen zoals Impuls. Via het Enterprise Europe Network richt de samenwerking zich op het bevorderen van handel en export door bedrijven actief te ondersteunen bij het vinden van internationale zakenpartners. In de programmering van de investeringsagenda is hier al op ingespeeld. Wij stellen voor om de volgende bedragen te onttrekken aan de investeringsagenda voor de ondersteuning van dit programma:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Trade en innovate		-150	-150	-150	

Innovatie en versterking MKB

In de Zeeuwse economie nemen MKB-bedrijven een grote plaats in. Om de concurrentiekracht van Zeeuwse ondernemers te behouden en versterken is het nodig om in te spelen op de digitalisering van de samenleving. Digitale innovatie en transformatie van het mkb vraagt een samenwerking tussen bedrijven en kennisinstellingen. Die versterken we via de Kennis & Innovatienetwerken en het versterken van vitale communities van ondernemers.

Wij stellen voor om hiervoor de volgende bedragen te onttrekken aan de investeringsagenda:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Innovatie en versterking MKB	-550	-565	-520		

Circulair inkopen en bouwen

Ook in dit programma bouwen we enkele activiteiten af. De extra inzet op het Just Transition Fund kan eind van dit jaar aflopen. Verder hebben we in de afgelopen jaren ingezet op circulair inkopen en circulair bouwen. Die thema's zijn nu geborgd in inkoopstandaarden en samenwerkingsovereenkomsten. Daarom kunnen we onze ambtelijke en financiële inzet verminderen. In de budgettaire ruimte levert dit het volgende bedrag op:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Circulaire economie		50	100	100	100

2.5 Mobiliteit op maat (Regionale Bereikbaarheid)

Om mee te kunnen doen in de maatschappij moeten mensen zich veilig kunnen verplaatsen: naar werk of school, naar de winkel of de sport, naar familie of vrienden. Daar werken we aan via het programma regionale bereikbaarheid: aan openbaar en publiek vervoer, maar bijvoorbeeld ook via investeringen in wegen en fietspaden en via de inzet op verkeersveiligheid. De koers is samen met onze partners vastgelegd in de regionale mobiliteitsstrategie, die we de komende jaren blijven uitvoeren.

Regionale Mobiliteitsstrategie (RMS)

In maart van dit jaar hebben wij uw Staten geïnformeerd over de voortgang van de Regionale Mobiliteitsstrategie. Daarbij hebben wij voorgesteld om vanaf 2027 jaarlijks € 2 miljoen extra ter beschikking te stellen voor de busconcessie. Daarnaast hebben wij aangekondigd om in deze voorjaarsnota met nadere voorstellen te komen voor de extra inzet ten behoeve van de aanbesteding, de periode van in- en uitgroei tijdens de verlenging van de concessie en inzet ten behoeve van haltes en hubs.

Voor de jaren 2025 en 2026 worden met Connexxion afspraken gemaakt over de verlenging van de huidige concessie. Deze afspraken blijven binnen het bestaande concessiebedrag (met indexering). Vervolgens bouwen we het systeem van fijnmazige mobiliteit naast (en dus niet in plaats van) het bestaande systeem, zodat we in enkele jaren toegroeien naar het nieuwe model. Dat vraagt meer budget: oorspronkelijk was het plan immers om het nieuwe systeem in zijn geheel op één moment in te voeren, terwijl oud en nieuw nu tijdelijk naast elkaar bestaan.

De hubs zijn belangrijke schakels tussen de vaste snelle busverbindingen en het flexibele fijnmazige netwerk. Wij hebben met de gemeenten afgesproken daar gezamenlijk in te investeren. Het Rijk heeft via een Regiodeal hieraan bijgedragen. De realisatie verloopt sneller dan voorzien. Daarom stellen we voor om extra cofinanciering vanuit de investeringsagenda beschikbaar te stellen

Per saldo leidt dat tot het volgende voorstel voor onttrekking aan de investeringsagenda:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Ingroei fijnmazige mobiliteit	-400	-1.000	-500		
Hub ontwikkeling		-400	-500	-1.000	

Westerschelde ferry

De Westerschelde Ferry B.V. (WSF) verwacht een verlies over het boekjaar 2023 van ongeveer € 445.000. Dat wordt veroorzaakt door hoge incidentele dockingkosten. Dat verlies leidt, samen met de sterk gestegen inflatie (o.a. brandstof), tot een negatief *eigen vermogen* eind 2023. Wij stellen voor dat te herstellen via een agiostorting van € 500.000 aan WSF, ten laste van de budgettaire ruimte. De meerjarenraming in het Beleidsplan WSF BV laat verder – ook bij negatieve scenario's - een gunstig beeld zien. Wij oriënteren ons op zero emissie schepen ter vervanging van de huidige schepen. We verwachten u in juni te kunnen informeren over de vervolgstappen.

Deltaweg voorbereidingskrediet

De Deltaweg (N256) is een van de belangrijkste verkeersaders van Zeeland voor het personen- en goederenvervoer. In het zomerseizoen is het extra druk door het toeristenverkeer. In 2021 en 2022 is uitgebreid onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor het verbeteren van de verkeersveiligheid en doorstroming. Dit onderzoek, de initiatieffase, richtte zich op het gedeelte vanaf de A58 bij Goes tot aan de N255, de Oost-Westweg op Noord-Beveland.

In vervolg daarop wordt een groot project ingericht voor de definitiefase en ontwerpfase, parallel aan de visievorming voor de gehele Midden-Zeeland route in het totaal van de ontsluitingsstructuur van Zeeland. Het groot project richt zich primair op de verkeersveiligheidsmaatregelen, waarbij wordt gezorgd dat de mogelijkheid van een eventuele verdubbeling (2x2) open blijft voor de toekomst. Wij stellen voor om voor de voorbereiding een nieuw investeringskrediet in te stellen, de volgende middelen te onttrekken uit de investeringsagenda en toe te voegen aan de dekkingsreserve wegeninvesteringen waaruit we de afschrijvingslasten dekken.

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Deltaweg voorbereidingskrediet	-200	-500	-500	-800	

N667 voorbereidingskrediet

De N667 is een provinciale weg ten zuiden van Heinkenszand, richting 's-Heerenhoek. Door de aanpassingen van de Sloeweg heeft deze weg zijn gebiedsontsluitende functie verloren. In de gebiedsgerichte aanpak Borsele West is geconcludeerd dat deze weg heringericht kan worden tot een erftoegangsweg met een maximum snelheid van 60 km/uur. Vanwege de staat van de weg zou rond 2030 toch al grootschalige renovatie plaats moeten vinden. We willen de renovatie en de herinrichting gelijktijdig uitvoeren. De kosten voor de voorbereiding daarvan (tot aan de aanbesteding) stellen we voor te onttrekken aan de investeringsagenda. Deze bedragen uit de investeringsagenda voegen we toe aan de dekkingsreserve wegeninvesteringen, waaruit we de afschrijvingslasten dekken. Voor de kosten van de uitvoering komen we op een later moment bij u terug. De daadwerkelijke uitvoering staat nu gepland na 2027.

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
N667 voorbereidingskrediet		-100	-150		

Binnenvaart

In samenwerking met Rijkswaterstaat, North Sea Port, KBN/Schuttevaer en de Algemene Schippersvereniging (ASV) hebben wij een gezamenlijk actieprogramma (2024-2027) voor de binnenvaart opgesteld. Onze directe rol ten aanzien van de binnenvaart is beperkt, maar gezien het belang dat wij aan de binnenvaart hechten hebben we hard getrokken aan dit actieprogramma en zijn wij ook bereid daar zelf in te investeren.

Met Rijkswaterstaat en North Sea Port maken we afspraken over de door hun te zetten stappen, waarbij we vanuit het samenwerkingsverband Goederenvervoer Corridor Zuid gezamenlijk kijken naar Europese cofinanciering om de binnenvaartambities waar te maken. Wij stimuleren gemeenten met binnenvaartvoorzieningen om die te verbeteren en uit te breiden. Als vaarwegbeheerder van het kanaal door Walcheren geven wij daarbij het goede voorbeeld. Een van onze acties daarin is het subsidiëren van walstroomkasten ten behoeve van de binnenvaart: daar zetten we een regeling voor op.

Verder hebben binnenhavens en vaarwegen losse apps. We stimuleren dat binnenhavens en vaarwegen digitaal zijn aangesloten en creëren één dashboard, met het uiteindelijke doel dat landelijk één samenhangend digitaal systeem ontstaat.

Ten slotte versterken we de informatievoorziening en starten we een binnenhavenoverleg op met gemeenten. Voor deze acties en eigen investeringen voor de binnenvaart voor het kanaal door Walcheren stellen we voor bijna € 1 miljoen te onttrekken aan de investeringsagenda:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Binnenvaart	-100	-430	-350	-80	

We kijken met de gemeenten welke ondersteuning gewenst is in het bieden van extra lig- en wachtplaatsen. In de programmering van de investeringsagenda houden we rekening met een investering van € 1 miljoen hiervoor. We komen op een later moment terug met de concrete uitwerking.

Verkeersveiligheid

Landelijk, en ook in Zeeland, blijkt na een jarenlange afname het aantal verkeersslachtoffers weer toe te nemen. Het aantal ongevallen met auto's daalt niet meer. We zien wel een stijging in het aantal fietsslachtoffers. Daar kan een verband bestaan met de toename van het aantal elektrische fietsen.

Er is een Europese verplichting om onderzoek te doen naar de stand van zaken en risico's op (provinciale) wegen. Daarom stelt het Rijk daar middelen voor beschikbaar. Om het provinciale wegennet in beeld brengen is in aanvulling op de Rijksmiddelen in 2024 nog € 100.000 uit de budgettaire ruimte nodig.

Verder bezien we in landelijk verband op welke manier de handhaving kan worden versterkt op een zodanige wijze dat extra inzet van handhaving de verkeersveiligheid ten goede komt.

In de gedragsbeïnvloedingscampagnes gaan we scherper prioriteren. Wel blijven we inzetten op verkeerseducatie voor de verschillende leeftijdsgroepen, uitvoering van landelijke acties zoals MONO en specifieke Zeeuwse acties zoals Slik op de weg.

Brugbediening

In het verleden werden soms twee bruggen tegelijkertijd (dus ritsend, om en om) door één medewerker vanuit de Nautische Centrale Vlissingen bediend. Om veiligheidsredenen is dat niet meer toegestaan. Dat betekent dat de flexibele schil rondom de vaste bezetting uitgebreid dient te worden. We stellen voor om hier het volgende structureel voor beschikbaar te stellen vanuit de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Niet-ritsend bedienen NCV	-170	-170	-170	-170	-170

Buitendienst

In onze buitendienst zijn 24 uur per dag medewerkers oproepbaar om op te treden bij calamiteiten op onze wegen. Oudere medewerkers mogen vrijstelling aanvragen voor deze consignatiediensten, de oproepbaarheid buiten reguliere werktijden. Het aantal collega's dat die mogelijkheid heeft zal de komende jaren toenemen. Om voldoende medewerkers te hebben voor die consignatiediensten willen we vooruitlopend op de pensionering van oudere collega's alvast nieuwe medewerkers aannemen, inwerken en opleiden. Dit vraagt tijdelijk inzet van extra middelen vanuit de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Consignatie buitendienst	-107	-125	-99		

Samengevat hebben de voorstellen de volgende impact op de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
WSF	-500				
Verkeersveiligheid	-100				
Brugbediening	-170	-170	-170	-170	-170
Buitendienst	-107	-125	-99		
Totaal	-877	-295	-269	-170	-170

2.6 Iedereen telt! (Cultuur, Erfgoed, Leefbaarheid en Sport)

Veel van onze activiteiten richten zich op een goed, mooi en veilig Zeeland. Het cement van onze samenleving wordt echter gevormd door ontmoetingen van mensen: van sport tot culturele activiteiten, van kerk tot dorps huis. Om prettig in Zeeland te kunnen leven is nodig dat we ook aandacht hebben voor die sociale samenhang in gemeenschappen. Zodat iedereen kan meedoen. Daarom investeren we in behoud en benutten van erfgoed, een sterke culturele sector en inzet op positieve gezondheid.

Erfgoed

Rondom de instandhouding van het Zeeuws erfgoed zijn er veel uitdagingen. Daarom is in het coalitieakkoord afgesproken daar extra geld voor vrij te maken in de komende jaren. We onderzoeken hoe eigenaren van erfgoed geholpen kunnen worden om zelf hun erfgoed in stand te houden. Daarnaast maken we middelen vrij om een extra (kwaliteits)impuls te geven als het geheel zelf in stand houden onvoldoende mogelijk is. Bijvoorbeeld door uitbreiding van de bestaande subsidieregeling voor Restauratie van Rijksmonumenten. In de najaarsnota hebben we reeds € 2 miljoen voor 2024 vrijgemaakt vanuit de investeringsagenda. We stellen voor dit als volgt door te trekken:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Erfgoed		-2.000	-2.000	-2.000	

Leefbaarheidsfonds

In het coalitieakkoord is geconstateerd dat we ook meerwaarde kunnen hebben op sociale vraagstukken die buiten onze kerntaken liggen. Dat gesprek voeren we met gemeenten en andere partners; de uitkomsten daarvan beschrijven we in een sociale agenda. Een van de elementen op die agenda is een leefbaarheidsfonds, bedoeld voor maatregelen die wel nuttig en gewenst zijn, maar toch buiten de bestaande regelingen vallen. Dat kan gaan om bijvoorbeeld maatschappelijke initiatieven te ondersteunen op het terrein van zorg, sociale samenhang, eenzaamheids- en armoedebestrijding, gezondheid en participatie. Wij stellen voor om hiervoor in 2024 € 500.000 te onttrekken uit de investeringsagenda. Voordat wij tot toekenning overgaan zullen wij u informeren over deze sociale agenda.

Sport

Als onderdeel van de ambities in het Zeeuwse Sportakkoord geven wij bovenlokale (inter) nationale sportevenementen financiële ondersteuning. De kosten voor het organiseren van evenementen zijn de afgelopen jaren sterk gestegen. Om het aantal evenementen dat we steunen niet te hoeven verminderen, stellen wij voor om het budget hiervoor structureel te verhogen.

Bij behandeling van de Najaarsnota 2023 is in Provinciale Staten een motie aangenomen die GS oproept om te onderzoeken in hoeverre Sport Zeeland meer menskracht en/of financiële middelen kan gebruiken om meer Zeeuwen aan het sporten te krijgen en hiervoor medio 2024 met een voorstel naar PS te komen.

We stellen daarom voor om Sport Zeeland een impuls aan te geven door deze organisatie structureel te versterken voor een impuls bewegen.

Per saldo leidt dat tot het volgende voorstel ten laste van de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Sportakkoord – evenementen		-80	-80	-80	-80
Sport Zeeland	-125	-125	-125	-125	-125

2.7 Energie op klimaat!

De energietransitie richt zich op het voorkomen van nog verdere klimaatverandering door het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen. Het doel is om in 2030 een reductie van zo mogelijk 60%, maar minimaal 55% minder CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990. Als provincie pakken wij onze rol als midden-bestuur in de Zeeuwse aanpak rond verduurzaming van de Zeeuwse samenleving en industrie, de aanleg van energie-infrastructuur en de aanpak rond netcongestie.

Door klimaatverandering krijgen wij te maken met meer en intensievere weersextremen, zoals hittestress, wateroverlast, droogte en de kans op een overstroming. Met de Zeeuwse aanpak Klimaatadaptatie en Zoetwater werken we aan maatregelen om deze gevolgen van klimaatverandering te beperken. Hierbij hebben we focus op de onderdelen waar wij als provincie het verschil kunnen maken.

Vanwege de focus op deze onderwerpen schalen wij de ambtelijke inzet op de specifieke arbeidsmarktvraagstukken in de energietransitie af: onze algemene inzet op arbeidsmarktvraagstukken houden we wel in stand. We geven meer aandacht aan netcongestie en verduurzaming van het MBK in plaats van warmtenetten en het verduurzamen van woningen.

In de subsidieregeling Groene Daken hebben we de eerste stap gezet in de bewustwording van klimaatadaptatie en het vergroenen van Zeeuwse dorpen en steden. Nu groene daken steeds meer natuurlijk onderdeel van verduurzaming worden, is het aan gemeenten om dit verder op te pakken en kan onze inzet worden verminderd. In de budgettaire ruimte levert dit het volgende bedrag op:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Groene Daken	100	100			

2.8 Grote projecten

Over de inhoudelijke en financiële voortgang van de grote projecten wordt u via voortgangsrapportages geïnformeerd. In voor- en najaarsnota's beschrijven we die voortgang daarom zeer beperkt.

Waterdunen bevindt zich in de nazorgfase. In opdracht van het Waterschap Scheldestromen loopt de aanpassing van de getijdenduiker. De laatste werkzaamheden in het gebied in

opdracht van de Provincie Zeeland zijn afgerond. Na afronding van monitoringsactiviteiten en de evaluatie zal het project eind 2024 worden afgesloten.

De uitvoering van het **Natuurpakket Westerschelde** loopt tot en met 2025. Nu de werkzaamheden ten behoeve van het realiseren van de estuariene natuur (vrijwel) zijn afgerond en de opgave van minimaal 600 hectare is bereikt, verschuift de aandacht steeds meer naar de uitvoering van de regionale ontwikkelingsplannen in het Grenspark Groot Saeftinghe en Landschapspark Zwinstreek, en de impuls aan de landbouw via het landbouwflankerend beleid.

De verdere voorbereiding van de **N673 Zanddijk-Molendijk** wordt opgepakt door de BV, die begin juli 2023 van start is gegaan. In deze periode is door de BV vooral ingezet op de voorbereidende werkzaamheden voor de noodzakelijke wijziging van het bestemmingsplan. Het ontwerp hiervan is in oktober 2023 door de gemeente Reimerswaal ter inzage gelegd. Eind december is het ontwerp-bestemmingsplan afgerond.

Er is in februari 2024 door Provinciale Staten ingestemd met de start van de realisatiefase van het project **N290 Traverse Kapellebrug**. Daarbij is ook het krediet van het project verhoogd met € 3 miljoen in verband met kostenstijgingen. Er zijn geen zienswijzen ingediend op de ontwerp-besluiten. Er wordt nu gewerkt aan de voorbereiding van de aanbesteding.

Voor de Deltaweg is hiervoor al aangegeven dat we een groot project voorbereiden, mede in relatie tot de studie naar de gehele midden-Zeelandroute en de toekomst van de Zeelandbrug.

2.9 Recapitulatie financiële voorstellen

Budgettaire ruimte

De hierboven genoemde voorstellen leiden in totaal tot het volgende beslag op de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Woonplaats Zeeland	-90	-105	-80	-80	-80
Ondernemend Zeeland		50	100	100	100
Mobiliteit op Maat	-877	-295	-269	-170	-170
Iedereen telt!	-125	-205	-205	-205	-205
Energie op Klimaat	100	100			
Totaal	-992	-455	-454	-355	-355

Investeringsagenda

Verder hebben we in het voorgaande ook voorstellen gedaan om bestedingsgerede projecten te dekken uit de investeringsagenda. Samengevat geeft dat het volgende beeld:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Ruimtelijke kwaliteit (koppeling met progr. Woonplaats Zeeland)					
Wonen		-2.000	-2.000	-2.000	
Innovatie (koppeling met progr. Ondernemend Zeeland)					
Regiodeal NPSD	-1.559	-288	-288	-288	
Trade en innovate		-150	-150	-150	
Innovatie en versterking MKB	-550	-565	-520		
Mobiliteit (koppeling met progr. Mobiliteit op Maat)					
RMS en Mobiliteitshubs	-400	-1.400	-1.000	-1.000	
Deltaweg voorbereidingskrediet	-200	-500	-500	-800	
N667 voorbereidingskrediet		-100	-150		
Binnenvaart	-100	-430	-350	-80	
Cultuur (koppeling met progr. Iedereen Telt)					
Erfgoed		-2.000	-2.000	-2.000	
Leefbaarheidsfonds	-500				
Totaal	-3.309	-7.433	-6.958	-6.318	

In hoofdstuk 4 geven we aan welke gevolgen deze onttrekkingen hebben voor de verdere opbouw van de investeringsagenda.

3. Overige voorstellen en ontwikkelingen

3.1 Instandhouding infrastructuur

Actualisatie meerjarenperspectief

Voor het beheer en onderhoud van onze infrastructuur werken we met de principes van asset-management. Dat wil zeggen dat voor verschillende typen beheersobjecten een strategie vaststellen, die uitgaat van risicomanagement en een levensduurbenadering, en 10 jaar vooruitkijkt. Groot onderhoud dat gebaseerd is op de uitvoeringsstrategieën wordt gedekt uit de onderhoudsreserve (zie bijlage 1 bij deze nota), het overige groot onderhoud wordt rechtstreeks uit de begroting gedekt.

We hebben de benodigde onderhoudsbudgetten geactualiseerd. Daaruit blijkt dat er extra middelen nodig zijn ten laste van de budgettaire ruimte, vooral vanwege prijsstijgingen. De impact is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v
Groot onderhoud (reserve)	-240	-174	-311	-171	-189
Klein onderhoud	-133	-132	-128	-124	-143

3.2 Vervanging en renovatieopgave (V&R)

De beschikbaarheid van infrastructuur is van groot belang voor de bereikbaarheid van burgers en bedrijven in onze provincie. Meer dan de helft van ons provinciaal areaal (bruggen, viaducten, duikers, sluizen, wegen etc.) is echter aangelegd tussen de jaren 50 en 80 van de vorige eeuw. Veel van die objecten naderen het einde van hun technische levensduur, nog versneld doordat het verkeer steeds zwaarder wordt. Dat betekent dat we een grote slag zullen moeten maken. “Gewoon” onderhoud is niet meer afdoende: het risico op verstoringen en beperkingen neemt toe. Renovatie of zelfs vernieuwing wordt ook financieel interessant, omdat anders de kosten van onderhoud blijven stijgen. Het zal enkele tientallen jaren vergen om deze grote vernieuwingsslag uit te voeren. De Zeelandbrug neemt in het totale beeld een bijzondere plek in, vanwege de enorme bedragen die met renovatie of vernieuwing gemoeid zullen zijn.

Zeeland is hierin trouwens niet uniek: het landelijke beeld is vergelijkbaar. Omdat de aard van het werk verandert (steeds meer vernieuwingen), die andere competenties vraagt, maken we daarvoor menskracht beschikbaar. We verwachten dat we tot en met 2027 de afschrijvingen van objecten die we vervangen en in gebruik nemen kunnen dekken uit bestaande budgetten. Het is echter te verwachten dat de kosten de komende decennia sterk zullen stijgen, zodat daarna ophoging van de budgetten noodzakelijk is. Om de lasten hiervan per jaarschijf niet te veel te laten fluctueren stellen wij het volgende voor:

- Het instellen van een Reserve Vervanging & Renovatie (voor onbepaalde duur), die we voeden vanuit overschotten op het budget voor afschrijvingen op infrastructuur (de zogeheten stelpost voor nieuwe afschrijvingen). Deze reserve is bedoeld voor afschrijvingslasten op infrastructuur die vervangen wordt (instandhouding bestaande areaal). Voor onderhoudslasten blijven we gebruik maken van de bestaande Onderhoudsreserve infrastructuur.

- De budgetten voor afschrijvingen van infrastructuur vanaf 2028 structureel verhogen met € 2 miljoen per jaar ten laste van de budgettaire ruimte. Het gedeelte van het budget dat in het betreffende boekjaar niet benut wordt, voegen we toe aan de nieuwe Reserve Vervanging & Renovatie. Bij uitvoering van deze opgave lopen de afschrijvingslasten steeds meer op. Met de gespaarde bedragen vlakken we de piekjaren in afschrijvingslasten af.
- De Onderhoudsreserve infrastructuur zo wijzigen, dat voeding en onttrekking vanaf 2024 net zo werkt als bij de nieuwe Reserve Vervanging & Renovatie. In de huidige situatie vallen die overschotten vrij. In het nieuwe systeem blijven die middelen dan beschikbaar voor het groot onderhoud. Overigens gebeurde dat in de praktijk meestal al via de bestemming van het jaarrekeningresultaat. We onttrekken deze middelen vanuit de reserve vervolgens via voorstellen in de actualisatie van het assetmanagement in voor- en najaarsnota's.

3.3 Uitvoering wettelijke milieutaken

In de WABO, de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht, is vastgelegd dat wij als Provincie milieuvergunningen verlenen en toezicht houden op de naleving van milieuwetten op het gebied van onder andere lucht, bodem, geluid en water. De daadwerkelijke uitvoering is – ook op grond van wettelijke voorschriften – belegd bij DCMR (milieudienst Rijnmond) voor de *majeure risico-bedrijven*¹ en de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland voor de andere bedrijven.

Robuustheid RUD

Ons uitgangspunt blijft instandhouding van een zelfstandige Zeeuwse omgevingsdienst. Er zijn landelijke normen opgesteld voor minimale eisen waar milieudiensten aan moeten voldoen. Die hebben onder meer betrekking op een minimale omvang, het werken volgens kwaliteitscriteria, inzetten op innovatie en de beschikbaarheid van een financiële buffer. Het plan van aanpak dat beschrijft hoe de RUD Zeeland daar aan gaat voldoen is ingediend en wacht op goedkeuring van de staatssecretaris. Dat plan van aanpak vraagt een structurele verhoging van de bijdragen van alle deelnemers aan de RUD.

De Espoo/Helsinki-verdragen en de ervaringen rond de Vlaamse PFAS-vergunningen hebben er toe geleid dat we al eerder middelen beschikbaar gesteld hebben aan de RUD om de advisering rond milieuvergunningen aan weerszijden van de grens te verbeteren. We verlengen dat in 2025 en 2026, waarbij we ons richten op de aspecten Lucht en Beste Beschikbare Technieken (BBT).

¹ De “majeure risicobedrijven” bestaan uit Brzo-bedrijven en RIE4- bedrijven. Brzo betekent dat het bedrijf valt onder het Besluit Risico Zware Ongevallen. RIE4-bedrijven zijn complexe chemische bedrijven die werken met milieuverontreinigende stoffen, en daarom vallen onder de Richtlijn Industriële Emissies categorie 4. Een RIE4-bedrijf kan ook onder de Brzo vallen, maar dat hoeft niet.

Wij stellen voor de volgende middelen uit de budgettaire ruimte beschikbaar te stellen:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Robuust maken RUD	-228	-1.412	-2.358	-2.682	-2.682
Espoo/Helsinki verdragen		-104	-104		

3.4 Ontwikkelingen provinciefonds

3.4.1 Algemene uitkering

Onze belangrijkste bron van inkomsten is het provinciefonds. In de huidige situatie is de voeding van het provinciefonds direct afgeleid van de Rijksuitgaven. Wanneer het Rijk meer geld uitgeeft, mogen de provincies dat ook (samen “trap op, trap af”). Wijzigingen in de Rijksuitgaven hebben dus direct invloed op de omvang van het provinciefonds en onze inkomsten. De jaarlijkse toename of afname van het provinciefonds, die hier het gevolg van is, wordt het *accres* genoemd.

Vanaf 2026 vervalt de directe koppeling tussen de uitgaven van het Rijk en de voeding van het provinciefonds. In de septembercirculaire heeft het Rijk de index bruto binnenlands product (BBP) indexatie toegepast vanaf 2027. Dat betekent dat de omvang van het provinciefonds zich ontwikkelt naar de mate dat het BBP groeit of krimpt.

Herijking verdeelmodel provinciefonds

Voor de verdeling van de algemene uitkering in het provinciefonds naar de individuele provincies wordt een verdeelsleutel gehanteerd. Die moet worden geactualiseerd; dat leidt tot herverdeeleffecten. Op 7 maart 2024 hebben wij uw Staten hierover geïnformeerd: een voorstel voor een nieuwe verdeelsleutel door Cebeon heeft niet tot draagvlak geleid. Daarom worden de zorgen van de provincies deze keer meegenomen in de (gebruikelijke) adviesaanvraag bij de Raad voor het Openbaar bestuur (ROB). Op dit moment is er nog geen reactie van het ROB ontvangen. Het streven van provincies en Rijk om per 1 januari 2025 het nieuwe verdeelmodel in te laten gaan is daarmee ambitieus. Uiteraard informeren wij u als er ontwikkelingen te melden zijn rondom het verdeelmodel.

Mogelijk nieuw belastinggebied in plaats van opcenten

De invoering van Betalen naar Gebruik, landelijk voorzien per 2030, betekent het einde van de Motorrijtuigenbelasting - en dus ook van de provinciale opcenten. Die opcenten zijn onze tweede belangrijke bron van inkomsten. Om het wegvallen van de provinciale opcenten te compenseren wordt nagedacht over de invoering van een eigen provinciaal belastinggebied. Op dit moment is het onduidelijk hoe het verder gaat met de invoering van Betalen naar Gebruik: dat onderwerp is door de Tweede Kamer controversieel verklaard. Het vervolg zal afhangen van de formatie van een nieuw kabinet.

3.4.2 Ontwikkelingen stelpost provinciefonds

Binnen onze begroting hanteren we een stelpost provinciefonds. Die gebruiken we om fluctuaties in het accres op te vangen, maar daaruit dekken we ook de jaarlijkse indexering van de begroting en CAO-ontwikkelingen.

Indexering budgetten begroting 2025 en verder

De financiële verordening geeft aan hoe we omgaan met de jaarlijkse indexering.

Voor de materiële budgetten in onze eigen begroting wordt eenmaal per vier jaar een index afgeleid van een CPB-index voor materiële uitgaven van overheden. Voor de begroting 2025 t/m 2028 betekent dit een indexpercentage van 3%.

Voor integrale kostensubsidies wordt de index jaarlijks vastgesteld aan de hand van de septembercirculaire, in een mix van loonontwikkeling en materiële uitgaven. We hebben daar een inschatting voor gemaakt: de definitieve index voor 2025 zal bepaald worden na het verschijnen van de septembercirculaire 2024.

Daarnaast worden soms aparte afspraken gemaakt. Voor de busconcessie geldt bijvoorbeeld een aparte Landelijke Bijdrage Index.

CAO

Er is een onderhandelaarsakkoord voor de periode van 1 januari 2024 t/m 30 juni 2025. Per 1 januari worden de salarissen met 4,25% verhoogd en per 1 september 2024 met 2,5%. Verschillende andere regelingen zijn aangepast, die soms ook financiële consequenties hebben.

In onderstaande tabel zijn de indexering en CAO-ontwikkelingen verwerkt (onder voorbehoud van instemming met het onderhandelaarsakkoord).

We stellen voor om vervolgens de stelpost vanaf 2025 vanuit de budgettaire ruimte weer aan te vullen tot een bedrag van € 1,5 miljoen per jaar. De stelpost biedt dan ruimte voor een nieuwe CAO vanaf medio 2025, nieuwe indexeringen en schommelingen in het provinciefonds. Aangezien de jaarschijf 2028 in deze voorjaarsnota ook wordt toegevoegd aan de meerjarenbegroting, stellen we voor vanaf dat jaar de stelpost op de maximale omvang aan te houden. Voor 2024 houden we een bedrag van € 0,5 miljoen beschikbaar voor schommelingen in het provinciefonds en wijzingen in de Landelijke Bijdrage Index. Na ontvangst van de meicirculaire geven wij een nieuwe doorkijk. Een en ander leidt tot het volgende totaalbeeld:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Saldo stelpost provinciefonds	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Aanvullende indexatie begroting 2024	-4.464				
Indexatie begroting 2025		-9.278	-9.190	-9.168	-9.123
Aanvullende indexatie IKS instellingen		-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Subtotaal saldo stelpost provinciefonds	-1.464	-7.278	-7.190	-7.168	-7.123
Dotatie ten laste van budgettaire ruimte	1.964	8.778	8.690	8.668	10.123
Stelpost wordt	500	1.500	1.500	1.500	3.000

3.5 1^e ronde budgetbewaking 2024

Om zicht te krijgen op de voortgang van de uitvoering en realisatie van de begroting is – als onderdeel van de reguliere planning & control cyclus – een eerste ronde budgetbewaking 2024 uitgevoerd.

De effecten, die uit deze ronde budgetbewaking komen, zijn onder te verdelen in:

- Budgettaire effecten: die hebben een netto effect op de financiële ruimte;
- Budgettair neutrale wijzigingen: die hebben netto (meerjarig) geen effect op de financiële ruimte. Dan gaat het bijvoorbeeld om verschuivingen tussen beleidsdoelstellingen, of toevoegingen/onttrekkingen aan reserves.

In totaliteit leidt dit tot de volgende budgettaire effecten:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Budgettaire effecten 1 ^e ronde budgetbewaking	10	-6	-6	-20	-20

In bijlage 2 is een nadere uitsplitsing van de effecten uit de 1^e budgetronde opgenomen. We stellen voor om de effecten hieruit te verwerken in de meerjarenbegroting.

3.6 Verdere financiële voorstellen

3.6.1 Binden en verbinden

In de inleiding van deze nota is al aangegeven wat onze uitdagingen zijn op personeel vlak. De eerste is het aantrekken en ontwikkelen van nieuw personeel om uitstroom op te vangen, wat steeds moeilijker wordt gezien de krappe arbeidsmarkt. Daarnaast is het ook een uitdaging om onze huidige mensen vast te houden: die zijn immers ook interessant voor andere werkgevers. Zeker bij een zeer krappe arbeidsmarkt moeten we dus een organisatie zijn waar mensen graag (gaan of blijven) werken. Dat begint met de onderlinge verbinding, met elkaar kennen en loyaliteit aan de organisatie. Dat is een sterk punt van onze organisatie, maar spreekt niet meer vanzelf: vernieuwing in het personeelsbestand én het toegenomen thuiswerken betekenen dat de collega's elkaar niet meer "vanzelf" kennen. Het vraagt onderhoud en investering om die aantrekkelijkheid als werkgever vast te houden. Om de onderlinge binding en verbinding van personeel en organisatie structureel te versterken, stellen we voor de volgende bedragen structureel beschikbaar te stellen:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Binden en verbinden	-115	-115	-115	-115	-115

3.6.2 Stijging ICT kosten

In de najaarsnota 2023 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor 2024 in verband met stijgende ICT-kosten. De prijzen voor softwarelicenties en hardware zijn in de afgelopen periode sterk gestegen, met uitschieters tot wel 30 procent. Ook neemt de automatiseringsbehoefte toe en stijgt het aantal gebruikers en daarmee de behoefte aan werkplekapparatuur en licenties.

Ten slotte stelt nieuwe wet- en regelgeving steeds hogere eisen aan digitale weerbaarheid. Hoewel we kritische afwegingen op noodzaak en kostenefficiëntie maken, is een stijging van de ICT kosten voor de gehele organisatie onvermijdelijk. Zoals aangekondigd in de najaarsnota 2023 vragen om de volgende aanvullende middelen structureel ter beschikking te stellen:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
ICT budgetten		-820	-650	-600	-880

3.6.3 Huisvesting en facilitaire zaken

De kosten van het beheer en onderhoud van onze gebouwen (Abdij en wegensteunpunten) en de energie nemen sterk toe, meer dan de index die berekend is. Ondanks energiebesparende maatregelen is het budget daarvoor naar verwachting ontoereikend voor de komende jaren. In een deel van het Abdijcomplex willen we hybride warmtepompen plaatsen. Ter voorbereiding hierop dient onder andere asbest gesaneerd te worden.

In IPO-verband is afgesproken om ook de eigen kantoren te verduurzamen via een integrale aanpak (bouwkundig, technisch, inrichting en digitaliseringsmogelijkheden). We willen starten met een pilot om zicht te krijgen op de (financiële) consequenties wanneer we dat voor het gehele Abdijcomplex zouden uitvoeren.

Uit een oogpunt van kostenbesparing en flexibiliteit willen we een gedeelte van ons drukwerk in eigen hand houden. Dat vraagt vervangingsinvesteringen in apparatuur, die we vanaf 2026 in 7 jaar afschrijven. We vragen u om een investeringskrediet beschikbaar te stellen van € 200.000. Samen met de onderhoudskosten gaat dat om bijna € 50.000 per jaar.

Tot slot zijn extra middelen benodigd voor additionele beveiligingsmaatregelen en het wagenpark. De beveiligingsmaatregelen hebben betrekking op het voldoen aan ISO-normen rondom fysieke toegangsbeveiliging. De extra middelen voor het wagenpark hebben te maken met verdere verduurzaming/laadinfra, prijsstijgingen en aangescherpte eisen.

Deze voorstellen vragen de volgende onttrekkingen uit de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Prijsstijgingen beheer en onderhoud gebouwen	-186	-186	-186	-186	-186
Energielasten	-105	-75	-75	-75	-75
Saneringslasten plaatsen hybride warmtepompen	-150				
Pilot verduurzaming Abdij	-190				
Additionele beveiligingsmaatregelen	-133	-95	-95	-95	-95
Repro prepress		-20	-49	-49	-49
Wagenpark	-141	-141	-141	-141	-141
Totaal	-905	-517	-546	-546	-546

3.6.4 Inkoopadvisering

In afgelopen jaren is het maatschappelijk verantwoord inkopen ontwikkeld tot op het niveau dat de effecten van maatschappelijk verantwoord inkopen op de provinciale beleidsdoelen kan worden gemonitord. Deze monitoring is ook van belang voor de jaarstukken. Voor deze monitoring zijn extra middelen nodig. Daarnaast neemt het aantal complexere aanbestedingen toe. Wij stellen voor hier tijdelijk extra middelen voor vrij te maken en daarna te evalueren of verlenging hiervan noodzakelijk is.

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Inkoopadvisering	-100	-130			

3.6.5 Rente

De prognose van de rentebaten en rentelasten is geactualiseerd. Per saldo heeft dit onderstaande positieve effect op de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Rentebaten en rentelasten	500	250			

3.6.6 Recapitulatie financiële voorstellen

Per saldo vragen de voorstellen uit deze paragraaf de volgende onttrekkingen uit de budgettaire ruimte:

(bedragen x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028 e.v.
Onderhoud infrastructuur	-373	-306	-440	-295	-332
Vervanging & Renovatie					-2.000
RUD	-228	-1.516	-2.462	-2.682	-2.682
Dotatie stelpost	-1.964	-8.778	-8.690	-8.668	-10.123
1 ^e ronde budgetbewaking	10	-6	-6	-20	-20
Binden en verbinden	-115	-115	-115	-115	-115
ICT budgetten		-820	-650	-600	-880
Huisvesting en facilitaire zaken	-905	-517	-546	-546	-546
Inkoopadvisering	-100	-130			
Rentebaten en rentelasten	500	250			
Totaal	-3.175	-11.938	-12.909	-12.926	-16.698

4. Financieel perspectief

4.1 Inleiding

In de inleiding van hoofdstuk 2 hebben wij al kort geduid dat we twee financiële instrumenten hebben voor de dekking van voorstellen, namelijk de budgettaire ruimte (de ruimte in de meerjarenbegroting die nog niet is ingevuld) en de investeringsagenda met bijbehorende reserve.

In de Najaarsnota 2023 is een uitgebreide toelichting opgenomen op de werking van de investeringsagenda. Zeer in het kort: in de reguliere begroting worden het besluit om iets te doen en de toekenning van middelen daarvoor tegelijkertijd genomen. Bij de investeringsagenda zijn dat twee besluiten: namelijk eerst dat we het ooit willen gaan doen, en vervolgens dat de middelen daadwerkelijk (door uw Staten) beschikbaar worden gesteld op het moment dat er daadwerkelijk uitgaven gedaan moeten worden. Het voordeel van die werkwijze is een grotere flexibiliteit: wanneer er vertraging in de voorbereiding van een project optreedt, kan dat geld aan een ander project dat wel klaar staat voor uitvoering worden besteed. Dat betekent ook dat we in de investeringsagenda met een overprogrammering werken: de ervaring leert dat er altijd wel ergens in de voorbereiding vertraging optreedt. De huidige overprogrammering van een factor 1,2 is laag: een overprogrammering van een factor 1,5 heeft in het verleden niet tot problemen geleid.

4.2 Voorstellen investeringsagenda

In hoofdstuk 2 en 3 zijn voorgestelde onttrekkingen aan de reserve investeringsagenda beschreven. Voor die uitgaven geldt dat de middelen nu benodigd zijn. Die zijn verwerkt in onderstaande tabel.

In de huidige meerjarenbegroting is 2028 het nieuwe zichtjaar. In lijn met de gebruikelijke systematiek stellen we voor om in 2028 uit de budgettaire ruimte € 18 miljoen toe te voegen aan de reserve investeringsagenda. Tegelijkertijd is de overprogrammering relatief laag: dat betekent dat er komende jaren relatief veel middelen beschikbaar zijn ten opzichte van de plannen. Gezien ook de voorstellen die betrekking hebben op de budgettaire ruimte, waar meer behoefte aan financiële ruimte is, stellen we voor om in de jaren 2025, 2026 en 2027 € 6 miljoen per jaar terug te laten vloeien naar de budgettaire ruimte. Op deze manier vinden we dekking voor vraagstukken ten laste van de budgettaire ruimte, terwijl de factor overprogrammering in de investeringsagenda met 1,5 acceptabel blijft.

Na verwerking van bovenstaande voorstellen ontstaat het volgende totaalbeeld:

(x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	Totaal
Huidige stand investeringsagenda						74.802
Bestedingsgereed voorjaarsnota 2024	-3.309	-7.433	-6.958	-6.318		-24.018
Dotatie/onttrekking		-6.000	-6.000	-6.000	18.000	0
Resteert na keuzes voojaarsnota						50.784
Verdere investeringsbehoefte	-1.500	-19.419	-26.329	-14.202	-12.675	-74.125
Overprogrammering						-23.341

Dat betekent dat er nu nog ruim € 50 miljoen beschikbaar is in de reserve, terwijl er voor € 74 miljoen aan projecten wordt voorbereid. Die mate van overprogrammering is met factor 1,5 zoals gezegd acceptabel.

4.3 Financieel meerjarenperspectief

Het vertrekpunt van het financieel perspectief (de “beginstand” van de budgettaire ruimte in onderstaande tabel) is de situatie na de 4^e begrotingswijziging 2024 plus verwerking van het Statenvoorstel Voortgang RMS dd 19 april 2024. Ook na de onttrekking uit de reserve investeringsagenda (zie par 4.2) resteert nog een financiële opgave.

(x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Beginstand	4.796	2.742	1.815	7.689	36.650
Uitvoeringsprogramma's	-992	-455	-454	-355	-355
Onttrekking / dotatie investeringsagenda		6.000	6.000	6.000	-18.000
Overige voorstellen	-3.175	-11.938	-12.909	-12.926	-16.698
Subtotaal na inrekenen voorstellen	629	-3.651	-5.548	408	1.597

In het coalitieakkoord is opgenomen dat er ruimte bestaat voor een onttrekking aan de Algemene Reserve. Wel dient die minimaal een omvang van € 20 miljoen te hebben en te voldoen aan de ratio's uit het Risicomanagementbeleid. Om tot een sluitend meerjarenperspectief te komen waarin ook ruimte is om toekomstige structurele knelpunten en ambities te kunnen dekken, stellen we voor een onttrekking van in totaal € 12,5 miljoen te doen aan de algemene reserve:

(x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Subtotaal na inrekenen voorstellen	629	-3.651	-5.548	408	1.597
Toevoeging vanuit de algemene reserve		5.000	6.500	1.000	
Budgettaire ruimte wordt	629	1.349	952	1.408	1.597

Doorkijk

Hoe de structurele ruimte zich vanaf begrotingsjaar 2028 zal ontwikkelen, is nog onduidelijk. Dat hangt van verschillende factoren af, zoals de ontwikkelingen rondom het Provinciefonds en opcenten Motorrijtuigenbelasting (zie paragraaf 3.4) en kostenstijgingen.

4.4 Ontwikkeling algemene reserve en weerstandsratio

De voorgestelde toevoegingen aan de algemene reserve leiden tot het volgende totaalbeeld:

(x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
Beginstand	49.228	39.007	31.070	21.437	20.437
Eerder besloten mutaties	-14.703	-2.937	-3.133		
Bestemming jaarrekeningsaldo 2023	4.482				
Onttrekking uit algemene reserve naar budgettaire ruimte		-5.000	-6.500	-1.000	
Eindstand	39.007	31.070	21.437	20.437	20.437

In de jaarrekening 2023 is in de paragraaf 'weerstandsvermogen en risicobeheersing' ingegaan op het benodigd weerstandsvermogen. In die paragraaf worden de begrippen en systematiek van risicobeheersing toegelicht.

Afgezet tegen de stand van de algemene reserve voldoet de ratio 'algemene reserve' ruimschoots aan het minimale niveau van 1,0. Daarmee biedt de algemene reserve voldoende ruimte om eventuele toekomstige incidentele knelpunten te kunnen opvangen.

Al met al is sprake van een gezonde financiële situatie. Anderzijds is de ruimte voor nieuwe ambities en vraagstukken beperkt. Mogelijk biedt de meicirculaire hier verandering in, wij zullen u na ontvangst hiervan daarover informeren. Verder kan het verwachte superdividend van ZEH mogelijkheden geven voor incidentele vraagstukken, binnen het afwegingskader dat u hiervoor hebt vastgesteld.

5. Kaderstelling begroting 2025

De voorjaarsnota schetst het meerjarenperspectief 2025-2027 en de kaders voor de nieuwe begroting 2025, die wij in het najaar aan u voorleggen.

De hoofdindeling van de begroting 2025 met de huidige programma's zal naar verwachting in lijn zijn met de begroting 2024. Zoals hiervoor aangegeven zal de Strategische opgave Landelijk Gebied en Stikstof overgaan naar het Programma Balans in landelijk gebied. De doelstellingen en activiteiten zullen wij herijken op basis van ons coalitieakkoord en actuele ontwikkelingen.

In de begroting 2025 wordt de jaarschijf 2028 toegevoegd. Wij stellen u voor om deze jaarschijf op dezelfde wijze in te vullen als de jaarschijf 2027, rekening houdend met de voorstellen in deze voorjaarsnota en eerdere besluiten.

Om prijsstijgingen op te vangen is het noodzakelijk om de budgetten in de begroting jaarlijks te indexeren. Wij stellen voor om hiervoor de systematiek te volgen zoals beschreven in paragraaf 3.4.

Bijlagen

Bijlage 1: Verloop reserve instandhouding infrastructuur

(x € 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Beginstand	5.706	1.956	2.105	373	0	377	0	760	1.623	1.561
Reeds geraamde toevoeging	8.915	9.665	15.018	7.838	7.613	6.625	7.873	7.000	7.000	0
Benodigde onttrekkingen op basis van bestaande uitvoeringsstrategieën	-12.905	-9.690	-17.061	-8.382	-7.425	-7.167	-7.237	-6.286	-7.222	-1.157
Aanvullend benodigde toevoeging (+) of vrijval (-)	240	174	311	171	189	165	124	149	160	3
Eindstand	1.956	2.105	373	0	377	0	760	1.623	1.561	407

Bijlage 2: Effecten 1^e ronde budgetbewaking 2024

Budgettaire effecten 1^e ronde budgetbewaking 2024

X € 1.000	2024		2025		2026		2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
020102 Kwaliteitskust: recreatie en vrije tijd								
Betreft het administratief technisch opnieuw ramen van de lasten van de meerjarige opdracht Uitvoering geven aan het Aanjaagprogramma Innovatie voor de Vrijetijdssector in het kader van REACT-EU en de Regio Deal.	30	-	-	-	-	-	-	-
070101 Interbestuurlijke toezicht								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	10	-	6	-	6	-	6	-
900103 Dividend								
Over het boekjaar 2023 heeft de Nederlandse Waterschaps Bank een winst behaald van € 126 miljoen. In de AvA is o.a. besloten over het boekjaar 2023 een dividenduitkering van € 60 miljoen vast te stellen. Voor de Provincie Zeeland betekent dit met haar dividendrecht van 0,060341% een dividenduitkering van € 36.205,-.	-	36	-	-	-	-	-	-
960102 Huisvesting en facilitaire zaken								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	-14	-	-	-	-	-	14	-
900105 Budgettaire ruimte								
Over het boekjaar 2023 heeft de Nederlandse Waterschaps Bank een winst behaald van € 126 miljoen. In de AvA is o.a. besloten over het boekjaar 2023 een dividenduitkering van € 60 miljoen vast te stellen. Voor de Provincie Zeeland betekent dit met haar dividendrecht van 0,060341% een dividenduitkering van € 36.205,-.	36	-	-	-	-	-	-	-
Betreft het administratief technisch opnieuw ramen van de lasten van de meerjarige opdracht Uitvoering geven aan het Aanjaagprogramma Innovatie voor de Vrijetijdssector in het kader van REACT-EU en de Regio Deal.	-30	-	-	-	-	-	-	-
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	3	-	-6	-	-6	-	-20	-
Totaal budgettair effect	10	-	-6	-	-6	-	-20	-

Budgettair neutrale effecten 1^e ronde budgetbewaking 2024

X € 1.000	2024		2025		2026		2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
010102 NPW								
De baten en lasten voor project 'Vernieuwing Landbouw' van de Regio Deal 'Zeeuwen zelf aan zet' zijn geactualiseerd en worden hiermee budgettair neutraal in de begroting verwerkt.	-52	-52	-	-	-	-	-	-
010206 Landelijk gebied en stikstof								
Als gevolg van het vaststellen van de IPO-BIJ12 begroting 2024 in de ALV van november 2023 wordt hiermee de begroting functioneel verdeeld naar taakvelden in de provinciale begroting. Het aandeel van de Provincie Zeeland in de IPO-BIJ12 begroting is circa 5,96%.	87	-	87	-	87	-	87	-
019999 Ambtelijke inzet								
Begrotingswijziging als gevolg van de herverdeling van het salaris binnen programma's van de ambtelijke inzet en overhead (salariskosten).	4	-	8	-	6	-	2	-
020101 Voorbereiding omgevingswet								
Als gevolg van het vaststellen van de IPO-BIJ12 begroting 2024 in de ALV van november 2023 wordt hiermee de begroting functioneel verdeeld naar taakvelden in de provinciale begroting. Het aandeel van de Provincie Zeeland in de IPO-BIJ12 begroting is circa 5,96%.	35	-	-19	-	-18	-	-17	-
020102 Kwaliteitskust: recr. en vrije tijd								
De baten en lasten voor project 'Vernieuwing Landbouw' van de Regio Deal 'Zeeuwen zelf aan zet' zijn geactualiseerd en worden hiermee budgettair neutraal in de begroting verwerkt.	-108	-108	-	-	-	-	-	-
020103 Milieu: goed woon- werkklimaat								
Deze budgettair neutrale wijziging betreft een actualisatie van de bestedingen ten laste van de Specifieke Uitkering (SPUK) E83 bodemopgaven 2022. Dit naar aanleiding van de werkelijke realisatie tot en met 2023.	236	236	-	-	-	-	-	-
Deze budgettair neutrale wijziging betreft een actualisatie van de bestedingen ten laste van de Specifieke Uitkering (SPUK) C81 woondeals. Dit naar aanleiding van de werkelijke realisatie tot en met 2023.	160	160	160	160	260	260	-	-
Met deze budgettair neutrale wijziging over de jaren wordt de raming voor de sanering van de stortplaats Kanaalpolder geactualiseerd over de jaren volgens het jaarplan 2024 van de RUD Zeeland.	-92	-120	-	-	-	-	-	-
Deze budgettair neutrale wijziging betreft een actualisatie van de bestedingen ten laste van Specifieke Uitkeringen (SPUK) SLA Schone Lucht Akkoord. Dit naar aanleiding van de werkelijke realisatie tot en met 2023.	101	101	-	-	-	-	-	-

X € 1.000	2024		2025		2026		2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Met deze budgettaire neutrale wijziging wordt de provinciale cofinanciering op van de SPUK SLA op de juiste plaats gezet in de begroting (vanuit 050101) voor project Walstroom.	101	-	-	-	-	-	-	-
Via deze begrotingswijziging wordt het volledige restant OP Kanaalpolder onttrokken in 2024.	31	31	-	-	-	-	-	-
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	-14	-2	-20	-	-20	-	-20	-
020201 Water, bodem en landelijkgebied								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	-13	-	-12	-	-12	-	-12	-
020202 Deltawateren								
De Vlaams Nederlandse Schelde Commissie (VNSC) heeft de Provincie Zeeland gevraagd een trekkersrol te vervullen in de pilot Welzinge- en Schorerpolder. Doel van de pilot is te komen tot een versterking van de natuur in en rondom de Westerschelde via een gebiedsgerichte aanpak. De provinciale inzet wordt vergoed door een bijdrage via de VNSC.	300	300	-	-	-	-	-	-
020301 Ruimtelijke kwaliteit: wonen								
In de provinciale meerjarenbegroting zijn Rijksmiddelen geraamd ter dekking van diverse projectsubsidieverleningen in het kader van de Regio Deal North Sea Port District, Sleutelopgave 'Aantrekkelijke en gezonde Leefomgeving'. Naar aanleiding van financiële regelgeving (lastenneming subsidies) wordt voorgesteld een budgettaire neutrale begrotingswijziging te vervaardigen, waarmee de eerder geraamde Rijksmiddelen hergeschikt worden over de jaren.	851	851	407	407	-768	-768	-490	-490
Deze budgettaire neutrale wijziging betreft een actualisatie van de bestedingen ten laste van de SPecifieke UitKering (SPUK) C210 flexpools. Dit naar aanleiding van de werkelijke realisatie tot en met 2023.	193	193	-	-	-	-	-	-
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	24	24	-	-	-	-	-	-
029999 Ambtelijke inzet								
Begrotingswijziging als gevolg van de herverdeling van het salaris binnen programma's van de ambtelijke inzet en overhead (salariskosten).	5	-	11	-	9	-	3	-
030101 Realisatie natuurnetwerk								
Begrotingswijziging voor het juist ramen van de meerjarige bestemmingsreserve subsidies.	270	-	275	-	160	-	-	-
030102 Natuurbeheer en natuurbescherming								
Deze budgettaire neutrale wijziging betreft een actualisatie van de bestedingen ten laste van de SPecifieke UitKering (SPUK) C117 natuurinclusief isoleren. Dit naar aanleiding van de werkelijke realisatie tot en met 2023.	1.430	1.430	-	-	-	-	-	-

X € 1.000	2024		2025		2026		2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Binnen de doelstelling Natuurbescherming doet zich de kans voor om op korte termijn een extra project te realiseren, een wilddetectiesysteem, bij de Philipsdam. De middelen hiervoor kunnen worden gevonden vanuit de doelstelling natuurherstel.	200	-	-	-	-	-	-	-
Voor een meerjarig soortenproject dienen de lasten volledig in het jaar van startproject verantwoord te worden. Daarom vindt er een onttrekking aan de reserve meerjarige projecten plaats en wordt deze reserve in 2025 tm 2027 weer gevoed.	190	-	-64	-	-64	-	-64	-
Als gevolg van het vaststellen van de IPO-BIJ12 begroting 2024 in de ALV van november 2023 wordt hiermee de begroting functioneel verdeeld naar taakvelden in de provinciale begroting. Het aandeel van de Provincie Zeeland in de IPO-BIJ12 begroting is circa 5,96%.	84	-	-15	-	-15	-	-15	-
030103 Natuurherstel								
Deze budgettaire neutrale wijziging betreft een actualisatie van de bestedingen ten laste van de Specifieke Uitkering (SPUK) L16 programma Natuur. Dit naar aanleiding van de werkelijke realisatie tot en met 2023.	-	-	-790	-790	-	-	-	-
Binnen de doelstelling Natuurbescherming doet zich de kans voor om op korte termijn een extra project te realiseren, een wilddetectiesysteem, bij de Philipsdam. De middelen hiervoor kunnen worden gevonden vanuit de doelstelling natuurherstel.	-200	-	-	-	-	-	-	-
039999 Ambtelijke inzet								
Begrotingswijziging als gevolg van de herverdeling van het salaris binnen programma's van de ambtelijke inzet en overhead (salariskosten).	7	-	16	-	12	-	4	-
040103 Concurrentiepositie Zeeuwse ondernemers								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	10	-	2	-	2	-	2	-
040105 Innovatie infrastructuur en fondsen								
De subsidieregeling Aanjaaggelden Zeeland in Stroomversnelling zal in de periode 2024-2027 gecontinueerd worden, en is één van de projecten onder de Regio Deal North Sea Port District (Sleutelopgave 'Aantrekken van talent'). Naast de beoogde Rijksbijdrage en de bijdrage van de Provincie Zeeland, hebben ook alle Zeeuwse gemeenten een bijdrage toegezegd van € 2 per inwoner per jaar. De hiermee gepaard gaande baten en lasten worden met deze budgettaire neutrale begrotingswijziging meerjarig in de provinciale begroting verwerkt.	817	817	817	817	817	817	817	817
040107 Circulaire economie								

X € 1.000	2024		2025		2026		2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
In de meerjarenbegroting zijn structureel middelen geraamd voor Circulaire Economie. In 2024 zijn diverse subsidieverleningen voorzien, die betrekking hebben op meerdere boekjaren. Om in 2024 in één keer subsidie te kunnen verlenen voor de jaren 2024 en 2025, dient een deel van de geraamde middelen uit 2025 overgeheveld te worden naar 2024. Op grond van financiële regelgeving dienen de lasten van dergelijke subsidieverleningen namelijk volledig verantwoord te worden in het boekjaar van de startdatums projecten. Het voorstel is daarom een budgettair neutrale begrotingswijziging te vervaardigen en daarmee de geraamde middelen uit 2025 beschikbaar te stellen in 2024.	100	-	-100	-	-	-	-	-
049999 Ambtelijke inzet								
Begrotingswijziging als gevolg van de herverdeling van het salaris binnen programma's van de ambtelijke inzet en overhead (salariskosten).	6	-	12	-	9	-	3	-
050101 Doelmatig en doeltreffend beheer								
Met deze budgettair neutrale wijziging wordt de provinciale cofinanciering op van de SPUK SLA op de juiste plaats gezet in de begroting (doelstelling 020103).	-101	-	-	-	-	-	-	-
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	11	-2	-	-	-21	-	-	-
050102 Bereikbaarheid voor de mensen								
Eerder is de opbrengstencompensatie verwerkt en nu worden aanvullend de instandhoudingsmiddelen vanuit de motie Bikker verwerkt, deze komen vanuit het provinciefonds.	1.988	-	1.988	-	1.988	-	1.988	-
Notitie verdeling van extra middelen ter ondersteuning OV voor effecten herijking SOV (motie Krul).	1.844	-	-	-	-	-	-	-
Het investeringskrediet 's Heerarendskerke is nog niet volledig afgerond. De geraamde onttrekking van 2024 komt te vervallen in de dekkingsreserve weginvesteringen 's Heerarendskerke.	-67	-	-	-	-	-	-	-
050104 Goede bereikbaarheid voor bedrijven								
Voor de cofinancieringsverplichting die Provincie Zeeland in OP-Zuid 2021-2027 heeft, is budget beschikbaar in de (meerjaren)begroting. Middels een budgettair neutrale begrotingswijziging wordt de dekking voor de verwachte cofinancieringsinspanning voor de voorjaarsopenstelling 2024 op de juiste plaats in de provinciale begroting geraamd, zodat beoogde dekking voor deze vierde openstelling op de juiste doelstellingen staan.	-100	-	-	-	-	-	-	-
Deze budgettair neutrale wijziging betreft een actualisatie van de bestedingen ten laste van de Specifieke Uitkering (SPUK) E56 doelmatig en duurzame verkeersinfrastructuur. Dit naar aanleiding van de werkelijke realisatie tot en met 2023.	41	41	-	-	-	-	-	-
050105 Wegeninvesteringen								

X € 1.000	2024		2025		2026		2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
De investeringskredieten N256 Landbouwweg Zandkreeksluis, Fietspad Sluiskil sluisencomplex, IVRI Langeweg N256, IVRI Deltaweg N256 en investeringskrediet veilige bermen zijn nog niet beëindigd in 2023 en worden volgens de planning afgerond in 2024. Daarnaast is N288 rotonde Valkenisseweg volgens de planning niet volledig afgerond in 2025. De regel is dat er pas wordt afgeschreven op het jaar volgend op activeren. Vanwege deze reden worden de afschrijvingslasten 1 jaar naar achteren geschoven. De geraamde onttrekking van 2024 komt te vervallen in de dekkingsreserve weginvesteringen.	-174	-	-	-	-21	-	-	-
050107 Uitvoering slimme mobiliteit								
De SPUK living lab C48 staat nog niet volledig geraamd. Via deze begrotingswijziging worden de lasten geraamd van 2024 t/m 2025.	603	603	586	586	-	-	-	-
Naar aanleiding van actuele inzichten in de voorbereidingsfase mobiliteitshubs wordt voorgesteld de eerder geraamde baten en lasten vanuit de SPUK Regio Deal North Sea Port District te herzien, en volledig in 2024 te ramen.	188	188	-63	-63	-63	-63	-63	-63
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	-23	-	-23	-	-23	-	-23	-
059999 Ambtelijke inzet								
Begrotingswijziging als gevolg van de herverdeling van het salaris binnen programma's van de ambtelijke inzet en overhead (salariskosten).	24	-	53	-	41	-	14	-
060101 Toekomstbestendige culturele infrastructuur								
Voor de cofinancieringsverplichting die Provincie Zeeland in OP-Zuid 2021-2027 heeft, is budget beschikbaar in de (meerjaren)begroting. Middels een budgettair neutrale begrotingswijziging wordt de dekking voor de verwachte cofinancieringsinspanning voor de voorjaarsopenstelling 2024 op de juiste plaats in de provinciale begroting geraamd, zodat beoogde dekking voor deze vierde openstelling op de juiste doelstellingen staan.	-147	-	-	-	-	-	-	-
In de Najaarsnota 2023 zijn middelen beschikbaar gesteld voor een bijdrage aan een cultureel evenement dat aanvankelijk in de 1e helft van 2024 plaats zou vinden. Inmiddels is duidelijk geworden dat dit in 2025 plaats zal vinden. Daarom wordt voorgesteld de incidenteel beschikbaar gestelde middelen over te hevelen naar 2025.	-108	-	92	-	-8	-	-8	-
In de meerjarenbegroting zijn jaarlijks middelen geraamd ter dekking van de subsidieverlening voor de Cultuurbus. Om in 2024 in één keer subsidie te kunnen ophogen voor de jaren 2023 t/m 2025, dient een deel van de geraamde middelen uit 2025 overgeheveld te worden naar 2024. Op grond van financiële regelgeving dienen de lasten van een dergelijke subsidieverlening namelijk volledig verantwoord te worden in het boekjaar van de subsidieophoging. Het voorstel is daarom een budgettair neutrale begrotingswijziging te vervaardigen en daarmee de geraamde middelen uit 2025 beschikbaar te stellen in 2024.	25	-	-25	-	-	-	-	-

X € 1.000	2024		2025		2026		2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
In 2024 wordt gewerkt aan het opstellen van de Gebiedsbiografie North Sea Port District (NSPD). Ook de BGTS NSPD heeft een bijdrage toegezegd. De hiermee gepaard gaande baten en lasten worden in de provinciale begroting 2024 geraamd.	25	25	-	-	-	-	-	-
060103 Kunsten								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	8	-	8	-	8	-	8	-
060104 Talentontwikkeling jongeren								
De Provincie Zeeland heeft in twee tranches Specifieke Uitkeringen (SPUK's) Impuls Jongerencultuur beschikt gekregen om de cultuurdeelname door jongeren in de provincie te bevorderen. Resterende middelen uit deze SPUK worden met deze wijziging in de begroting 2024 geraamd.	106	106	-	-	-	-	-	-
060401 Leefbaarheid - brede welvaart, versterking zorginfrastructuur								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	23	23	-	-	-	-	-	-
069999 Ambtelijke inzet								
Begrotingswijziging als gevolg van de herverdeling van het salaris binnen programma's van de ambtelijke inzet en overhead (salariskosten).	2	-	5	-	4	-	1	-
070101 Interbestuurlijk toezicht								
De Provincie ontvangt van het ministerie van Justitie en Veiligheid compensatie voor de extra taken die zijn uitvoeren in de Provinciale Regietafel (PRT) Asiel. De hiermee gepaard gaande baten en lasten worden budgettair neutraal in de begroting geraamd.	150	150	-	-	-	-	-	-
070104 Signalerend bestuur								
Als gevolg van het vaststellen van de IPO-BIJ12 begroting 2024 in de ALV van november 2023 wordt hiermee de begroting functioneel verdeeld naar taakvelden in de provinciale begroting. Het aandeel van de Provincie Zeeland in de IPO-BIJ12 begroting is circa 5,96%.	-256	-	-63	-	-64	-	-65	-
070105 Weerbaar bestuur								
Om de ambtelijke ondersteuning voor de Zeeuwse norm weerbare overheid per 1 januari 2025 te kunnen continueren, worden middelen structureel overgeheveld van functioneel budget weerbaarheid bestuur naar salariskosten.	-	-	-73	-	-73	-	-73	-
079999 Ambtelijke inzet								
Begrotingswijziging als gevolg van de herverdeling van het salaris binnen programma's van de ambtelijke inzet en overhead (salariskosten).	7	-	16	-	12	-	4	-
080101 Klimaatadaptie, voldoende zoet water								

X € 1.000	2024		2025		2026		2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Deze budgettaire neutrale wijziging betreft een actualisatie van de bestedingen ten laste van de Specifieke Uitkering (SPUK) E44 impuls klimaatadaptatie. Dit naar aanleiding van de werkelijke realisatie tot en met 2023.	1.770	1.770	62	62	-	-	-	-
Eind vorig jaar is het project FIER goedgekeurd door het Interreg North Sea Region programma. Provincie Zeeland is Leadpartner. De provincie maakt kosten als Leadpartner ten behoeve van alle projectparkers, de zogenaamde 'shared cost'. De shared costs worden gefinancierd door Interreg (60%) en de partners inclusief Zeeland (40%).	312	312	331	331	257	257	-	-
Voor de cofinancieringsverplichting die Provincie Zeeland in OP-Zuid 2021-2027 heeft, is budget beschikbaar in de (meerjaren)begroting. Middels een budgettaire neutrale begrotingswijziging wordt de dekking voor de verwachte cofinancieringsinspanning voor de voorjaarsopenstelling 2024 op de juiste plaats in de provinciale begroting geraamd, zodat beoogde dekking voor deze vierde openstelling op de juiste doelstellingen staan.	-143	-	-	-	-	-	-	-
Deze budgettaire neutrale wijziging betreft een actualisatie van de bestedingen ten laste van de Specifieke Uitkering (SPUK) E87 Deltaprogramma zoet water. Dit naar aanleiding van de werkelijke realisatie tot en met 2023.	41	41	-	-	-	-	-	-
080103 Energietransitie								
Deze budgettaire neutrale wijziging betreft een actualisatie van de bestedingen ten laste van de Specifieke Uitkering (SPUK) E106 Regionale Aanpak Laadinfrastructuur. Dit naar aanleiding van de werkelijke realisatie tot en met 2023.	1.543	1.543	1.654	1.654	1.665	1.665	-	-
Voor de cofinancieringsverplichting die Provincie Zeeland in OP-Zuid 2021-2027 heeft, is budget beschikbaar in de (meerjaren)begroting. Middels een budgettaire neutrale begrotingswijziging wordt de dekking voor de verwachte cofinancieringsinspanning voor de voorjaarsopenstelling 2024 op de juiste plaats in de provinciale begroting geraamd, zodat beoogde dekking voor deze vierde openstelling op de juiste doelstellingen staan.	390	-	-	-	-	-	-	-
Met deze wijziging worden budgettaire neutraal de lasten en baten geraamd die gemeend zijn met het ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed waarvoor het Rijk via een SPUK middelen beschikbaar heeft gesteld.	184	184	-	-	-	-	-	-
Als gevolg van het vaststellen van de IPO-BIJ12 begroting 2024 in de ALV van november 2023 wordt hiermee de begroting functioneel verdeeld naar taakvelden in de provinciale begroting. Het aandeel van de Provincie Zeeland in de IPO-BIJ12 begroting is circa 5,96%.	-8	-	-35	-	-35	-	-35	-
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	-	-	-	-	-	-	-7	-7
089999 Ambtelijke inzet								
Begrotingswijziging als gevolg van de herverdeling van het salaris binnen programma's van de ambtelijke inzet en overhead (salariskosten).	4	-	8	-	6	-	2	-

X € 1.000	2024		2025		2026		2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
900102 Provinciefonds								
Eerder is de opbrengstencompensatie verwerkt en nu worden aanvullend de in-standhoudingsmiddelen vanuit de motie Bikker verwerkt, deze komen vanuit het provinciefonds.	-	1.988	-	1.988	-	1.988	-	1.988
Notitie verdeling van extra middelen ter ondersteuning OV voor effecten herijking SOV (motie Krul).	-	1.844	-	-	-	-	-	-
909999 Ambtelijke inzet								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	1	-	2	-	1	-	1	-
940101 Personeel								
Om de ambtelijke ondersteuning voor de Zeeuwse norm weerbare overheid per 1 januari 2025 te kunnen continueren, worden middelen structureel overgeheveld van functioneel budget weerbaarheid bestuur naar salarisbudget.	-	-	63	-	63	-	63	-
Begrotingswijziging als gevolg van de herverdeling van het salaris binnen programma's van de ambtelijke inzet en overhead (salariskosten).	-108	-	-236	-	-184	-	-63	-
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	9	-	-	-	-	-	-	-
960101 Personeel								
Begrotingswijziging als gevolg van de herverdeling van het salaris binnen programma's van de ambtelijke inzet en overhead (salariskosten).	48	-	105	-	82	-	28	-
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	-16	-	13	-	13	-	13	-
960102 Huisvesting en facilitaire zaken								
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	9	-	-3	-	-3	-	11	-
960103 ICT								
In 2024 staan de vervanging van en werkzaamheden aan netwerkcomponenten en -beveiliging gepland (UPS-en SERS, VPN, Vectra). De kosten van de vervanging zijn geraamd op € 200.000. Ingevolge de 'financiële verordening provincie Zeeland 2017' vormen we voor deze werkzaamheden een investeringskrediet, die in vier jaar afgeschreven wordt van 2025 t/m 2028. De kosten kunnen gedekt worden vanuit bestaand ICT-budget.	-200	-	50	-	50	-	50	-
Als gevolg van het vaststellen van de IPO-BIJ12 begroting 2024 in de ALV van november 2023 wordt hiermee de begroting functioneel verdeeld naar taakvelden in de provinciale begroting. Het aandeel van de Provincie Zeeland in de IPO-BIJ12 begroting is circa 5,96%.	97	-	97	-	97	-	97	-

X € 1.000	2024		2025		2026		2027	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
De uitrol van Client Hardware wordt niet volledig afgerond in 2023, maar zal begin 2024 doorgang vinden. Conform financiële regelgeving start de afschrijving pas in het jaar na ingebruikname/oplevering van de goederen. Om die reden wordt voorgesteld de afschrijvingstermijn op te schuiven (2025-2028 i.p.v. 2024-2027) en de geraamde afschrijvingslasten in 2024 via de meerjarige bestemmingsreserve over te hevelen naar 2028.	-95	-	-	-	-	-	-	-
Op dit moment neemt Provincie Zeeland in nauw overleg en afstemming met de landelijke projectgroep deel aan een proefopstelling voor het op eenvoudige wijze openbaar maken van documenten volgens richtlijnen vanuit de Wet Open Overheid (WOO). Deze zogenoemde aansluiting op de Woo-index inclusief zoekmachine wordt verder ontwikkeld en in productie genomen. Daartoe wordt voorgesteld middelen over te hevelen naar het budget voor applicatiebeheer en -ontwikkeling.	31	-	27	-	27	-	27	-
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	1	-	5	-	5	-	1	-
960104 Overige overhead								
Op dit moment neemt Provincie Zeeland in nauw overleg en afstemming met de landelijke projectgroep deel aan een proefopstelling voor het op eenvoudige wijze openbaar maken van documenten volgens richtlijnen vanuit de Wet Open Overheid (WOO). Deze zogenoemde aansluiting op de Woo-index inclusief zoekmachine wordt verder ontwikkeld en in productie genomen. Daartoe wordt voorgesteld middelen over te hevelen naar het budget voor applicatiebeheer en -ontwikkeling.	-31	-	-27	-	-27	-	-27	-
Wijzigingen onder de € 25.000 worden niet separaat toegelicht.	-4	-	-5	-	-5	-	-1	-

COLOFON

Uitgave
Provincie Zeeland

Fotografie

Bezoekadres
Provinciehuis, Abdij 6
4331 BK Middelburg

Contact
provincie@zeeland.nl

Vastgesteld door Gedeputeerde Staten op 16 april 2024

